

Уроша. Да ли су их, можда, приграбили поједини великаши, како би се, можда, могло закључити из оних места у повељама деспота Јована Углеше и деспота Јована Драгаша и брата му Костадина када о себи говоре са »царство ми«, »царство ни«.¹

Имајући силне земље и многе поданике који су радили на њихове потребе, деспоти и властела, у XV. веку, стекли су велика покретна имања, нарочито разне врсте драгоцености. На лепо рухо много се полагаало и трошило. Херцег Хрвоје Вукчић, спремајући се на будимски двор, позајмио је од своје жене Јелене 6000 дуката, да би се могао што сјајније појавити.²

Колико је било велико покретно имање српских деспота и властела, најбоље се види из њихових поклада које су полагаали у Дубровнику. Поклади су били у новцу, обично са интересом 5%, сребрним шипкама, сребрном и златном посућу и другим драгоценостима. Такве беху позлаћене и сребрне зделе (плитице), ручице или бачини, врчеви (кругле), пехари, кондијери, кантице (тонатице), коралне кашике и виљушке (пируни), златни, позлаћени, сребрни и бисером украшени појасеви, обоци, венци, круно (дивизе), позлаћена и сребрна коњска опрема.³

XVII.

Индустрија, рударство и трговина.

У овом перијоду, у унутрашњости, производиња и погрешња, још увек су у равнотежи. Обично се производи онолико колико је потребно за живот, због чега је вишка мало или скоро нимало за продају. За то и у овом перијоду налазимо мало помена о трговини са домаћим занатлијским производима. Али за то се у Приморју онака живахност у индустријској производиња, нарочито у Дубровнику. Тако се у Дубровнику, 1423, помиње дубровачко стакло, а од 1417 фабрикација разноврсне чохе. Ове радионице смештене беху пред Пилама и испод кастела св. Ловре.¹ Дубровачки фабрикати извозили су се нарочито у Босну, Србију и Бугарску.

За примером Дубровника пошао је херцег Стефан Вукчић. Занимљив је његов покушај да се на својој територији ослободи посредничке трговачке улоге Дубровника, у намери да предузме трговачке сам на своју руку са Млечима и Фиоренцом. На тај начин хтео је херцег Стефан лично да прибира оне велике приходе које је Дубровник имао од извозења балканских сировина и увозења својих и страних артикала са Запада. Поред нових парина и нових сланица у Новом и Драчевици, чим је Стефан мислио одбити дубровачке трговце са својих територија, намеравао је херцег да подигне фабрику сукна у Новом.² Наравно, овај покушај Стефанов

¹ Jireček, Handelstrassen 59.

² У априлу 1449 јављају Которани републици млетачкој „схоме ел conte Stefano vojvoda de Bosna intende fabbricar a Castel novo in questo nostro colfo de Catago una stancia per far fare larte de lana et altre cosse“ (Listine IX, 304). Дубровчани у индустрији Бобаљеву и Рањани, од 13. априла 1450, говоре такође о овом покушају (N. Jorga, Notes et extraits, II, 436). Да је Стефан хтео да се ослободи дубровачке посредничке трговачке улоге кажу Дубровчани, истичући да је Стефанова намера „che li nostri merchadanti non vadono a comprar merchanzie, robe et grasse per lo paese, digando che lui vole che li soi vegnano a Ragusa com le dette merchanzie, robe et grasse, et che le vendano a le porte de Ragusa ... perche tutte le cose et merchante de li soi et de ogni altra persona, che se trano de li soi paesi, et quello che viene d'altri paesi et

¹ Новаковић, Зак. Споменници 446, 452.

² Пуцић I, 176.

³ Пуцић II, 49—51, 55—58, 73—74, 96—102. Mon. serb. 497—498. Споменник XI, 42—44, 62. E. Lilek, Die Schatzkammer der Familie Hranić (Kosača), Wiss., Mitt. II, 125—151.